

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกปัจจุบันสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการที่จะส่งเสริมให้มนุษย์ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญประการหนึ่งของการบริหารงานองค์กรอันประกอบไปด้วย คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และการจัดการ การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลคือ การที่มนุษย์ปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วขวัญกำลังใจนั้นมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่เป็นอันมากก็เพราะขวัญกำลังใจดีจะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจอันที่จะประกอบภารกิจขององค์กร ให้ไปสู่เป้าหมายตามนโยบายที่วางไว้ แต่ถ้าปราศจากขวัญกำลังใจที่ดีแล้ว ย่อมนำไปสู่ความไร้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้วย

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต่อสังคมโดยรวม ได้แก่ การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อำนวยความยุติธรรม รักษากฎหมาย ที่เกี่ยวกับการกระทำผิดอาญา ดูแลรักษาสิทธิประโยชน์ของสาธารณะ และ การให้บริการประชาชน หน้าที่พิเศษอื่นๆ เช่น ให้การศึกษากับผู้ที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ให้การอารักขาบุคคลสำคัญ การตรวจคนเข้าเมืองและการทะเบียนต่างๆ ตลอดจนปฏิบัติตาม แผนนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้คนในสังคมอยู่ภายใต้กฎ กติกา อย่างปกติสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ยังมีหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายอีกหลายประการ เช่น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในฐานะที่ตำรวจเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม ย่อมมีอำนาจสืบสวนคดีอาญาได้ทั่วราชอาณาจักร อำนาจหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิดอาญา อำนาจหน้าที่ตรวจค้นบุคคลในที่สาธารณะ อำนาจหน้าที่ในการตรวจค้นเคหสถานที่อยู่อาศัยและสำนักงานของบุคคลอันเป็นที่รโหฐานได้ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ซึ่งนับว่าเป็นภารกิจที่ กว้างขวาง (สันต์ ศรีदानนท์. 2544 : 2)

การปฏิบัติภารกิจต่างๆให้สำเร็จลุล่วงนั้นสิ่งสำคัญนอกจากความรู้ความสามารถแล้ว ขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานก็มีความสำคัญไม่น้อย ขวัญและกำลังใจเป็นนามธรรม ที่ไม่สามารถจับต้องได้ แต่เป็นที่รู้กันว่าถ้าหากผู้ปฏิบัติงานมีขวัญและกำลังใจดี ย่อมมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จ ส่งผลให้มีการอุทิศตนและทุ่มเทในการปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงานย่อมดี และบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร แต่ในทางตรงกันข้าม หากผู้ปฏิบัติงานขาดขวัญและกำลังใจ การอุทิศตนและทุ่มเททำงานอย่างเต็มที่ก็จะไม่เกิดขึ้น ผลการปฏิบัติงานไม่อาจบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจนั้น ขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะ

อย่างยิ่ง การกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นภารกิจที่ไม่มีวันสิ้นสุด ขณะเดียวกันพัฒนาการด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นนำไปสู่รูปแบบพฤติกรรมและความซับซ้อนของปัญหาอาชญากรรม ทำให้ข้าราชการตำรวจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยากลำบากและเสี่ยงภัยทุกขณะ (สันต์ ศรุตตานนท์. 2544 : 2)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานเอกประสงค์ เพราะมีหน้าที่หลากหลาย โดยเฉพาะในกลุ่มของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนและพลตำรวจ ซึ่งเป็นกำลังพลส่วนใหญ่ที่เป็นกำลังหลัก ที่จะทำให้ภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายขององค์กรแต่กำลังพลเหล่านั้น ต้องประสบกับปัญหาหลายประการ เช่น ค่าครองชีพสูงแต่มีรายได้น้อย ไม่เพียงพอในการดำรงชีพอย่างเหมาะสมกับหน้าที่ ที่รับผิดชอบและเกียรติภูมิของผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ จนปรากฏเป็นข่าวทางสื่อมวลชนต่างๆ ในทำนองที่ว่าตำรวจใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ เรียกร้องเอาทรัพย์สินหรือผลประโยชน์โดยมิชอบ ซึ่งเป็นการกระทำที่เสื่อมเสียร้ายแรงต่อชื่อเสียงขององค์กรตำรวจเป็นอันมาก ในฐานะที่ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ปฏิบัติหน้าที่ใกล้ชิดประชาชนมีภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบ ต่อสังคมอย่างกว้างขวาง ลักษณะงานยากลำบาก ต้องใช้ไหวพริบปฏิภาณและเสี่ยงต่ออันตราย ซึ่งส่งผลกระทบต่อขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน

เมื่อพิจารณาเฉพาะข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดสถานีตำรวจภูธรระยอง พบว่า ยังขาดแคลนเครื่องมือ อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน เช่น อาวุธปืน คุญแจมือ เครื่องมือสื่อสาร น้ำมันเชื้อเพลิง (ยานพาหนะพร้อมแต่ไม่มีน้ำมันเชื้อเพลิง) และค่าตอบแทนที่ได้รับไม่สัมพันธ์ กับหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายทำให้มีรายได้ ไม่เพียงพอต่อการดำรงอยู่ โดยเฉพาะข้าราชการตำรวจใหม่ รัฐบาลไม่ได้สนับสนุนอุปกรณ์ต่างๆ ทำให้ในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น อาวุธปืน เครื่องมือสื่อสาร ฯลฯ ส่วนค่าตอบแทน คือเงินเดือนที่ได้รับนั้นค่อนข้างต่ำ จึงไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่จะต้องซื้ออุปกรณ์ในการปฏิบัติงานตำรวจชั้นผู้น้อยเหล่านี้ จึงต้องกู้เงินมา ซื้ออุปกรณ์ที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน ดังนั้น ข้าราชการตำรวจที่เข้าประจำการครั้งแรก ก็จะเป็นหนี้สินเพื่อการดำรงชีวิต จึงส่งผลให้ข้าราชการตำรวจ ปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่เต็มกำลังความสามารถ ขาดอุดมการณ์ ขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ขาดความกระตือรือร้น ขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ นอกเหนือจากขวัญกำลังใจด้านสวัสดิการในการดำรงชีพแล้ว ผู้บังคับบัญชาหรือผู้นำหน่วย ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ กล่าวคือ ถ้าหากได้ผู้บังคับบัญชาที่ดี มีคุณธรรม ผู้ได้บังคับบัญชาก็มีขวัญกำลังใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ อย่างเต็มความสามารถ แต่ถ้าหากได้ผู้บังคับบัญชาที่เห็นแต่ประโยชน์ส่วนตน ขาดคุณธรรม ไม่นึกถึงผู้ได้บังคับบัญชา ขวัญและกำลังใจของผู้ได้บังคับบัญชาก็จะลดน้อยถอยลง การปฏิบัติงาน ก็จะไร้ประสิทธิภาพ สถานีตำรวจภูธรระยอง ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งในองค์กรตำรวจ จึงมีสภาพปัญหาในด้านสวัสดิการและขวัญกำลังใจของเจ้าหน้าที่ไม่แตกต่างจากสถานีตำรวจอื่นๆ ทั่วประเทศ (สถานีตำรวจภูธรระยอง. 2553 : 4)

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นตำราวดสถานตำราวดกฎรละหอนทรายจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดสถานตำราวดกฎรละหอนทรายจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นข้อมูลในการเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงานสืบต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดสถานตำราวดกฎรละหอนทราย จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนในสังกัดสถานตำราวดกฎรละหอนทราย จังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นสารสนเทศเพื่อนำไปเสนอแนะ พัฒนา แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ ชั้นประทวนในสังกัดสถานตำราวดกฎรละหอนทราย จังหวัดบุรีรัมย์ และสถานตำราวดกฎรอื่นๆ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ในสังกัดสถานตำราวดกฎรละหอนทรายจังหวัดบุรีรัมย์ ใน 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านการสนับสนุนการปฏิบัติงาน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ในสังกัดสถานตำราวดกฎรละหอนทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 102 นาย

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากร

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดสถานตำราวดกฎรละหอนทราย จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญกำลังใจในการ ปฏิบัติหน้าที่ของ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดสถานีตำรวจภูธรระยอง จังหวัดบุรีรัมย์ และเพื่อให้เกิด ความเข้าใจในนิยามศัพท์ต่างๆ ที่นำมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จึงนิยามศัพท์เฉพาะ ไว้ดังนี้

1. **ปัจจัย** หมายถึง ส่วนประกอบที่จำเป็นและสำคัญซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดผล ในรูปของการกระทำ ของการปฏิบัติงาน เป็นสิ่งที่ส่งเสริม สนับสนุน การกระทำให้ดีขึ้น ถ้าหาก ขาดปัจจัยที่เป็นส่วนสนับสนุน ส่งเสริม การปฏิบัติงานนั้นจะสำเร็จ ได้ยากหรือไม่สำเร็จเลย

2. **ขวัญกำลังใจ** หมายถึง ปัจจัยที่มีส่วนส่งเสริมให้มีการปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ วิริยะอุตสาหะในการทำงานอย่างมีความสุข เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ สภาพของจิตใจที่ส่งผลต่อพฤติกรรม ทำให้เกิดความพึงพอใจ เกิดความยินดี เกิดความตั้งใจ ความกระตือรือร้น ตลอดจนความไม่พึงพอใจ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อ การทำงานหรือ ปฏิบัติหน้าที่

3. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่** หมายถึง องค์ประกอบที่ สำคัญในด้านความรู้สึกนึกคิด ที่ส่งผลให้การปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัด สถานีตำรวจภูธรระยอง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีต่อการปฏิบัติงานในด้านความสำเร็จใน การทำงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติและรับผิดชอบ ความก้าวหน้า นโยบาย และการบริหาร การปกครองบังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน สภาพการทำงาน รายได้และผลประโยชน์ที่จะได้รับเพื่อการดำรงชีพ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ใน 3 ปัจจัย ได้แก่

3.1 ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง บุคลากรที่เป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ที่ปฏิบัติหน้าที่ ในสังกัด สถานีตำรวจภูธรระยอง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งประกอบด้วย ความเพียงพอของกำลังพล อายุ ชั้นยศ สถานภาพสมรส เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ อาชวราชการ จำนวนบุตรในความอุปการะ และฐานะทางเศรษฐกิจ

3.2 ปัจจัยสภาพแวดล้อม หมายถึง สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ภูมิทัศน์ในสถานที่ทำงาน สภาพภูมิประเทศ อาณาบริเวณเขต พื้นที่รับผิดชอบ ประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ การปฏิบัติงานตรงตามสายงานที่รับผิดชอบ หน้าที่ที่ได้รับเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ เวลาในการปฏิบัติหน้าที่

3.3 ปัจจัยการสนับสนุนการปฏิบัติงาน หมายถึง สิ่งต่างๆที่มีส่วนส่งเสริม สนับสนุนในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความเป็นธรรมในการพิจารณาความดีความชอบ รายได้ และสวัสดิการที่ได้รับ เงินเดือน เงินค่าตอบแทน เงินประจำตำแหน่ง และเงินค่าเลี้ยงชีพ เงินค่าที่พัก

เบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ การพิจารณาขึ้นเงินเดือน ความก้าวหน้าในสายงาน อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ อาวุธปืนที่ทันสมัย วิทยุสื่อสารที่ทันสมัย กุญแจมือ ยานพาหนะ การยอมรับจากบุคคลทั่วไป ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

4. **ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน** หมายถึง ข้าราชการตำรวจ ที่มียศ พลตำรวจ สิบตำรวจตรี สิบตำรวจโท สิบตำรวจเอก จำสิบตำรวจ และดาบตำรวจ ที่ปฏิบัติงานในสังกัด สถานีตำรวจภูธรระหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

5. **สถานีตำรวจภูธร** หมายถึง สถานีตำรวจภูธรระหานทราย อำเภอระหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์